

de wallen

"Ze gebruiken het woord
'vrouwenhandel' om de publieke
opinie voor zich te winnen"

Met een maandelijkse reportage bindt Penthouse de strijd aan met de vertrutting in Nederland. We beginnen onze queeste op de Amsterdamse Wallen, die door de gemeente met dubieuze motieven worden schoongeveegd. Kort gezegd: minder prostitutie, meer gesubsidieerde mode. Journalist Yvette Bax onderzoekt de machinerie achter de *verdisneyisering* van de Wallen. Behalve veel informatie kreeg ze ook nog een baan aangeboden....

Yvette Bax, fotografie: Robert de Wild

La Vie en Rose
L'Esquance

LOPE

Yab Yum en vijftig ramen van ‘dikke Charles’ Geerts zijn al gesloten. En ook de ‘gezichten’ van de Wallen, de Casa Rosso en de Bananenbar, worden met sluiting bedreigd. Lodewijk Asscher, wethouder van Amsterdam: “De Wallen is een criminogene, de misdaad stimulerende zone, en moet schoongeveegd worden.” Daarbij komt de nieuwe BIBOB-wet (Wet Bevordering Integriteit Beoordelingen door het Openbaar Bestuur) van pas. Deze houdt in dat ondernemers ‘criminogeen’ zijn tot het tegendeel bewezen is, en dat hun vergunning(en) zomaar kunnen worden ingetrokken. Om een en ander nóg schimmiger te maken: de stukken van de BIBOB-adviescommissie zijn geheim. Je als ondernemer tegen een negatief advies verdedigen valt dus niet mee. Hoe ondoorzichtig wilt u het hebben? Dit riekt...

Maandagavond half elf, Casa Rosso. Eigenaar Jan Otten zit ontdaan achter de kassa. Hij heeft enkele dagen ervoor gehoord dat de gemeente zijn vergunning wil intrekken en dat zijn Casa Rosso, net als de Bananenbar die ook van hem is, misschien wel binnen zes weken gesloten zal worden. De reden: Otten heeft bij de overname van Casa Rosso geld geleend van vermeend crimineel Charles Geerts. Dat zou wel eens zwart geld geweest kunnen zijn.

Hans Nelen, hoogleraar Criminologie aan de Universiteit van Maastricht en gespecialiseerd in georganiseerde misdaad, begrijpt het dilemma waar ondernemers als Otten mee te maken hebben: “In de sexindustrie is het bijna onmogelijk om een ‘reguliere lening’ te krijgen. De meeste banken willen namelijk niet met je geassocieerd worden. Sexondernemers werden dus feitelijk in de handen van spelers als Geerts gedreven – hij was de financier van de Wallen. Dan kan het niet zo zijn dat je daar later op afgerekend wordt.” Maar de gemeente Amsterdam doet dat wel! Conform de bepalingen van de Wet BIBOB behoudt ze zich het recht voor – al is het op basis van vermoedens – vergunningen niet meer te verlenen of in te trekken.

Otten is in beroep gegaan. “Ik zit hier al 32 jaar en heb 150 mensen in dienst, en nu moet ik zomaar dicht? Ik kan er niet over praten, sorry, ik ben veel te emotioneel.” Wel biedt hij me aan een kijkje in zijn Casa Rosso te nemen.

SIGAREN SAMANTHA

Wanneer ik plaatsneem op het balkon is de show in volle gang. Er zijn een man en een vrouw – zij slechts ‘gekleed’ in rode lakpumps – met elkaar bezig op een ronddraaiend rood bed. Op de bar ligt een petitieformulier van platform 1012 (vernoemd naar het postcodegebied; red.), de ondernemersvereniging tegen de plannen van de gemeente. Er staan al behoorlijk wat handtekeningen op. De barkeeper biedt me een wodka-cola aan.

De tent zit flink vol, met voornamelijk toeristen – een gemengd, rustig publiek. Het paar op het podium wordt gevolgd door een SM-meesters met lang zwart haar, een flinke D-cup, een leren pakje en een zweepje, waarmee ze een jongen uit het publiek tegen zijn billen slaat. De show is niet alleen geil, maar ook hilarisch, en ik vermaak me prima terwijl ik aan het penisvormige rietje in mijn drankje zuig. Het hoogtepunt van de avond is Sigaren Samantha. Als ze haar vagina uitrookt met een dikke sigaar, en ik daadwerkelijk ‘uitgeblazen rook’ boven haar zie uitstijgen, val ik bijna uit mijn stoel van verbazing. Ze werkt hier al vijf jaar, hoor ik later van de portier. “Ik

wil niet weten hoeveel nicotineaanslag ze daarbinnen heeft zitten!" lacht hij. Terwijl ik wegloop vraag ik me af waar Sigaren Samantha heen zal gaan als haar werkplek straks opgeheven wordt.

VROUWENHANDEL

Wethouder Lodewijk Asscher (PvdA), met steun van de Amsterdamse gemeenteraad (op D'66 na), wil met de opschoning van de Wallen de vrouwenhandel aanpakken, zegt hij. "Veel Oost-Europese en Zuid-Amerikaanse vrouwen werken in Amsterdam illegaal en onder dwang in de prostitutie. Als we dat onmogelijk maken, kunnen vrouwenhandelaren hier niet meer terecht en zullen ze uit moeten wijken naar bijvoorbeeld Antwerpen of Hamburg." Asscher denkt niet dat het sluiten van ramen juist een averechts effect – het ondergronds gaan van de prostitutie, waardoor het minder controleerbaar wordt – zal hebben op de handel in vrouwen. "Natuurlijk zijn we ons bewust dat er een zeker risico bestaat, maar we denken niet dat het zal gebeuren. Juist door minder ramen en minder prostitutie te hebben, maken we het overzichtelijker en kunnen we scherper controleren."

Mariska Majoor, ex-prostitutuee en oprichtster van het PIC (Prostitutie Informatie Centrum) denkt daar heel anders over. "Er zijn nu al veel meiden die hun werkplek zijn kwijtgeraakt doordat de ramen van Charles Geerts gesloten zijn. Maar zij houden heus niet van de ene dag op de andere op te bestaan, ook gaan ze niet ineens emigreren of in een winkel werken. Ik ken meiden die nu al zelfstandig advertenties op internet zetten en dan ergens in een hotel gaan

werken. Zo'n meisje is onlangs nog vermoord (bij een brand in het Swisshotel aan het Damrak; red.). Ik geloof niet dat de gemeente ook maar iets geeft om deze vrouwen. Men wil gewoon van de buurt af. Doel is om er een leuke yuppenwijk van te maken met dure winkels. En daarbij gebruiken ze het woord 'vrouwenhandel' om de publieke opinie voor zich te winnen, want wie is er nu niet tegen vrouwenhandel? Terwijl ze er in werkelijkheid geen moer tegen doen, behalve het legale, controleerbare circuit weer ondergronds en oncontroleerbaar maken." Dit bevestigt ook prostitutuee Laura. "Als mijn raam gesloten wordt, ga ik mijn klanten in hotels oppikken. Als ze me dwingen ondergronds te gaan, heb ik dan een keuze? Deze hele actie is trouwens ook funest voor het toerisme." Reactie Asscher: "Precies daarom is er nu een escortwet in de maak. We kunnen niet als gemeente in één keer de hele wereld verbeteren. Aan elke stap die we zetten kunnen ook nadelen kleven. We willen van de Wallen een diverser, leefbaarder, niet-crimineel gebied maken. En dat gaan we doen door het aantal ramen, coffeshops en smartshops drastisch te verlagen. Toeristen zullen Amsterdam daarom niet minder spannend vinden. Volgens mij gaat het een groot succes worden. Kijk maar naar wat burgemeester Rudy Giuliani in New York heeft gedaan, en hoeveel kritiek hij in het begin kreeg."

Witwaspraktijken

Bevreemdend is dat de gemeente de criminaliteit en het witwassen van geld wil terugdringen, maar vervolgens een van witwassen verdachte ondernemer – Geerts – voor een half miljoen per raam uitkoopt, terwijl de ramen per stuk slechts een marktwaarde van 300.000 euro hebben. De transactie komt in totaal neer op een ruime, geheel witte 25 miljoen euro, door de gemeente Amsterdam uitgereikt aan een vermeende crimineel. En gesubsidieerd door de belastingbetaler. Meneer Asscher? "Die 25 miljoen is mede gefinancierd door NV Stadsgoed, zij hebben die panden nu in handen. Natuurlijk vinden wij het niet prettig om een crimineel, of criminogeen persoon, wit geld te geven. Dat was ook een zware afweging, geloof mij! Maar uiteindelijk moet je iets doen. We hebben dit gedaan

om een signaal af te geven, om te laten zien dat we echt dingen gaan veranderen. We hebben dit geld betaald aan Geerts onder de voorwaarde dat hij niet meer in postcodegebied 1012 zal investeren." Charles Geerts heeft inmiddels al enige spijt van de verkoop van zijn ramen. "De gemeente heeft me gewoon goed geld geboden, en ik dacht: Waarom ook niet? Ik weet nog niet of ik dat geld ooit weer ga investeren in de prostitutie in een andere stad, ik heb momenteel geen plannen. Mijn vrouw is namelijk ziek. We gaan ons samen een tijdje terugtrekken in Afrika, weg van alle stress hier. Maar ik vind het heel erg dat er nu modepoppen in mijn ramen staan. En ik kan niet geloven dat ze ook Jan Otten willen pakken. Ik heb heel veel te vertellen, maar dat kan ik nu niet doen. Ik ben als een hond met een knelband om; maar zodra de Casa Rosso-rechtszaak (4 maart; red.) voorbij is, ga ik blaffen."

FASHIONVICTIMS

De modepoppen – modeontwerpers hebben de ramen in bruikleen gekregen om outfits tentoon te stellen – blijven in ieder geval nog een jaar staan in de ramen van Geerts, zegt Asscher. Prostituee Cindy werkte in één van de kamers waar nu een paspop staat. Ze huurt momenteel een kamer tegenover haar oude werkplek en is erg gefrustreerd over de gang van zaken... en de betreffende pop. "Zie je hoe lelijk die jurk? Een foeilelijke, tuttige gele jurk hangen ze neer in mijn kamer! En daar moet ik dan voor weg!" roept Cindy verontwaardigd, terwijl ik naast haar achter het raam mag plaatsnemen. Dus zo ziet het eruit vanaf de andere kant, bedenk ik mij terwijl ik naar de – inderdaad lelijke – jurk kijk. "Ik heb daar tweeënehalf jaar gewerkt, en een paar weken geleden word ik ineens zonder pardon op straat gezet. Ik heb heel veel geluk gehad dat ik in deze kamer terecht kan, maar na de sluiting van de ramen van Charles zijn wel meteen de huren van de andere ramen omhoog gegooid. Ik betaalde eerst 75 euro per dagdeel, nu vijftien euro meer. Ook merk ik al dat er minder klanten komen." Er ligt een panterprint dekbedovertrek op haar bed met een rood hartjeskussen en er hangen schilderijtjes van katten aan de muur. Het is duidelijk dat Cindy een gezellig, huiselijk sfeertje heeft willen creëren, wellicht als tegengif, want, zo zegt ze: "Ik

ben boos. Op de gemeente, op die wet. Wij meiden worden er de dupe van. Als deze ramen dadelijk ook gesloten worden, weet ik echt niet waar ik naartoe moet..." Wat er volgend jaar met de panden zal gebeuren, wordt pas tegen die tijd bepaald, vertelt Asscher. De huidige plannen van de gemeente staan in ieder geval in behoorlijke contradictie met eerdere uitspraken van burgemeester Cohen. Die zei op 30 november 2006 namelijk in een uitzending van lokale zender AT5: "Wat mij en het gemeentebestuur betreft blijven de panden (van Geerts; red.) prostitutiepanden, alleen dan wel geleid door bonafide ondernemers." Op de vraag of er minder raamprostitutie zou komen, antwoordde hij: "Wat mij betreft niet. Mits er maar bonafide ondernemers en prostituees in komen." Afgelopen september werd echter al bekend dat één op de drie ramen op de Wallen in handen komt van NV Stadsgoed. En Stadsgoed heeft laten weten de panden te willen herontwikkelen, en dat er geen prostitutie in zal terugkeren.

BIBOB

Volgens Marcel Kaatee, al drie decennia werkzaam op de Wallen en eigenaar van amusementscenters Molensteeg en Buddy Buddy, gaat de gemeente onrechtmatig te werk. "De gemeente gebruikt de BIBOB-wet niet om criminelen of vrouwenhandel aan te pakken, maar om nieuwe

“Wanneer begint ze?”

Penthouse is niet alleen vermaard om de mooie fotomodellen. Ook de vrouwelijke journalisten mogen gezien worden. Toen Yvette Bax voor haar reportage in striptent La Vie en Rose kon ze direct beginnen. Als stripper.

Dinsdagavond 23.30 uur, stripclub La Vie en Rose. Ik stap binnen en vraag naar de manager. Een portier loopt met me mee, langs de lange smalle bar waarop palen staan met rondslingerende vrouwen in lingerie eraan. Hij wijst me op de man die achteraan op de laatste barkruk zit. Als ik op hem afstap om me voor te stellen: “Hallo, ik ben...”, word ik onderbroken.

“Aangenomen!” zegt hij.

“Yvette Bax, journaliste”, maak ik nadrukkelijk mijn zin af.

“En bezig met een reportage over de Wallen.”

“Oh, pardon. Aangenaam, Lex Heuvel.” Hij steekt meteen van wal, en deelt de mening van iedereen in de buurt.

Wanneer de man naast ons aan de bar een lapdance bestelt en even later tegen zijn wangen wordt geslagen door de driedubbele D-cup van een platinablond stripster, stelt Lex voor boven in zijn kantoor te gaan zitten. Ook het voortbestaan van La Vie en Rose is niet zeker, zo blijkt. “We zijn heel open, we hebben helemaal niets te verbergen. We laten onze gehele administratie zien aan de gemeente, wat willen ze nog meer? Als de gemeente hier tenten gaat sluiten, slachten ze de kip met de gouden eieren. Want veel toeristen komen wel degelijk voor de Rosse Buurt naar Amsterdam. Omdat ze toch hier zijn nemen ze ook een kijkje in het Rijksmuseum, niet andersom.”

Als ik na ons gesprek een glas champagne afsla maar een Baileys aanneem, ga ik nog even naast Lex aan de bar zitten om de mannen en de strippers te observeren. Wanneer Lex me daarna naar de uitgang begeleidt, wordt hij links en rechts aangesproken met de blikken op mij gericht. “Is dat je nieuwe aanwinst? Wanneer begint ze?”

“ZE MOETEN ER EEN SOORT SOHO VAN MAKEN”

bestemmingsplannen te maken. Die wet wordt nu voor planologische doeleinden gebruikt, dat kan niet en dat mag niet.” Kaatee wordt door justitie neergezet als de ‘minister van financiën’ van Holleeder, en is afgelopen december veroordeeld tot vijf maanden cel voor medeplichtigheid aan witwassen. Hij wordt ervan verdacht crimineel geld van de vermoorde vastgoedbaron Willem Endstra te hebben aangenomen. “En dat is dus niet waar. Ik ben in hoger beroep gegaan, want ik accepteer geen veroordeling voor iets wat ik niet heb gedaan. Ze dachten ook dat ik twee lijken verstopt had in mijn huis, en hebben toen mijn hele vloer opengebrouwen. Inmiddels ben ik al op 25 van de 26 punten waarvoor ik ben aangeklaagd vrijgesproken. Nu die laatste nog.” Kaatee zegt dat de BIBOB-wet de rechten van de mens schendt. “Iemand is schuldig totdat het tegendeel bewezen is, in plaats van andersom. Kijk maar naar Jan Otten, dat is geen crimineel; hij is nog nooit veroordeeld. En hoe moet hij zich verweren als het advies van de BIBOB-commissie aan de gemeente geheim is?”

Wethouder Asscher zegt dat het hier niet gaat om wel of niet schuldig zijn. “Wij bevinden iemand niet schuldig. De gemeente past geen strafrecht toe, en wij vellen ook geen strafrechtelijk vonnis. De BIBOB-commissie onderzoekt de werking van ondernemingen, en geeft ons dan een advies. Aan de hand van dat advies kunnen wij besluiten wel of geen vergunning aan een ondernemer te verstrekken. En waarop dat advies is gebaseerd, is inderdaad geheim. Maar de ondernemer krijgt wel een kans om te bewijzen dat hij legitiem te werk gaat en een eerlijk bedrijf heeft. Kan hij ons niet overtuigen, dan trekken wij de vergunning in.” Criminoloog Nelen: “Door de BIBOB-wet kan er gehandeld worden vanuit het bestuur, in plaats van alleen op strafrechtelijk niveau, en daarmee is de gemeente veel weerbaarder tegen criminaliteit. Maar de wet is niet waterdicht. Of deze werkt en of de acties die ondernomen worden terecht zijn, kan pas over een paar jaar bewezen worden. Het is een feit dat de gemeente af wil van witwaspraktijken en vrouwenhandel. Maar ook dat ze af willen van een groot deel van de prostitutie en coffeshops, en nieuwe bestemmingsplannen aan het maken zijn.” De totstandkoming van de BIBOB-wet is een gevolg van het advies van de commissie Van Traa in 1996. Hierbij was Freek Salm, destijds door de gemeente benoemd als ‘Wallenmanager’, nauw betrokken. “We hebben het hele Wallengebied onderzocht en zijn tot de conclusie gekomen dat het gebied gecontroleerd werd door criminele organisaties, en daar wilden we een einde aan maken. We hebben toen besloten de organisaties van het openbaar bestuur te bundelen, zoals de gemeente en justitie. Direct daarna is de BIBOB-wet in de maak gegaan. Ik beweert niet dat deze

soort Soho van maken. Ze moeten de Wallen niet inkrimpen, maar juist uitbreiden en alles meer uit elkaar trekken. In Soho worden gaybars, peepshows, sexshops en gokhallen afgewisseld met hippe restaurants, trendy winkels en theaters met shows als *Mary Poppins*. En daar ligt Chinatown middenin. Die mix maakt Soho zo uniek en leuk. Waarom doen we dat niet, in plaats van alles gewoon maar weg te halen? Het enige wat wij ondernemers nu nog kunnen doen is ons aansluiten bij platform 1012 en zorgen dat we een gesprekspartner van de gemeente worden – en natuurlijk geen PvdA meer stemmen!”

Dinsdagmiddag, hotel Royal Taste aan de Oudezijds Achterburgwal. Ik ben op zoek naar Jan Broers, de eigenaar van dit hotel, raamexploitant en één van de initiatiefnemers van platform 1012. Jan is op pad om *'Handen af van de wallen!'*-posters uit te delen, maar ik tref wel zijn vriendin Monique en haar vriendin Willy aan, die allebei ook raamexploitant zijn. De dames praten druk door elkaar heen met plat Amsterdams accent. Monique: “Ik verhuur twee ramen hier op de Oudezijds. Dat is mijn bedrijf, mijn leven en mijn pensioen. Ik houd mijn hart vast voor wat er gaat gebeuren. We horen alleen maar dingen via de media, maar van de gemeente zelf hebben we nog niet één brief gekregen. Het is toch belachelijk dat er niet eens de moeite genomen wordt om ons fatsoenlijk op de hoogte te stellen van de gang van zaken?” Willy vult aan: “Het ergste van alles vind ik nog wel dat iedereen ons nu ineens als criminelen ziet, en postcode 1012 als een getto. Waaraan hebben we dat verdiend? Ik ben niet vromer dan de Paus, maar zeker geen crimineel.”

Dan komt Jan binnen. Hij is een uitgesproken eigenwijs en bijdehand karakter, en zijn Amsterdams is zó plat dat ik elke vijf zinnen wel een keer om de herhaling van zijn woorden moet vragen. Terwijl ik een poster van hem krijg, vertelt hij over de geschiedenis van de Wallen en zijn hotel. En hij maakt duidelijk dat hij niet van plan is er ooit weg te gaan. “Nederland verandert van een democratie in een bananenrepubliek. Als de gemeente Amsterdam niet naar ons wil luisteren, stappen we naar Den Haag. Ik ga hier niet weg, wat er ook

gebeurt, wat me ook aangeboden wordt. Aan een vijand verkoop ik niet. De enige manier waarop ze me hier weg kunnen dragen, is op mijn rug: dood. We hebben morgenavond een eerste bijeenkomst bij platform 1012. Jij bent ook welkom.”

PLATFORM 1012

Woensdagavond 19.30 uur, in het lokaal van het Leger des Heils aan de Oudezijds Achterburgwal. Een paar initiatiefnemers van platform 1012, onder wie Jan – van wie ik een knipoog krijg – zitten op een podium. De zaal stroomt langzaam vol. Tegen achten is het zo druk dat mensen achterin moeten staan. “Met elkaar moeten we een vuist maken tegen de gemeente!” is één van de openingszinnen. Daarna barst de discussie los welke manier de beste is. Buurtbewoners, coffeeshopeigenaars, raamexploitanten – iedereen mag zijn zegje doen. Rita Lacroix is 54 jaar en woont al een halve eeuw aan de Oudezijds Voorburgwal, waar ze tevens een café runt. Ze vindt het verschrikkelijk wat er gebeurt. “Ik ben hier opgegroeid en mijn kinderen zijn hier opgegroeid. De hoeren op de Wallen waren mijn tantes. Hier leven, wonen, werken en passeren alle verschillende soorten mensen die je maar kunt bedenken. Mijn familie en ik houden van deze wijk, wij *zijn* deze wijk.” Enrico Huiskens is eigenaar van coffeeshop Greenhouse Effect in de Warmoesstraat. Hij weet dat er een behoorlijk aantal coffeeshops uit zijn buurt zal verdwijnen. “Ik heb vandaag een brief gekregen van de gemeente met de mededeling dat ze de regels gaan aanscherpen. Terwijl de regelgeving al zo streng is. Ze willen nu onder meer weten waar onze voorraden liggen, en deze gaan controleren. Ik heb het gevoel dat het puur pesterijen zijn, de gemeente wil het ons steeds moeilijker maken.” Ondanks dat er ideeën genoeg zijn is er aan het einde van de avond nog geen concreet plan ontstaan. Ook is niet helemaal duidelijk wie zich nu bij platform 1012 aansluit en wie niet. Alleen Metje Blaak van de Rode Draad, de belangenvereniging voor prostituees, heeft haar plan al lang getrokken. Ze heeft met nog vier anderen een cd-singletje opgenomen: *'Wij zijn de meiden van de Wallen'*. Metje: “Chiel Beelen gaat 'm binnenkort draaien. Als Asscher en Cohen de publieke opinie kunnen bepalen, dan kan ik dat ook!”

dekkend of zaligmakend is, maar het is de enige mogelijkheid voor de gemeente om iets tegen criminele ondernemers te doen. De wet wordt niet gebruikt om de Wallen weg te halen, het mag alleen allemaal een tandje minder. Er moet ruimte komen voor nieuwe initiatieven. Galerics of antiekwaken bijvoorbeeld. Maar dit hele proces zal zeker nog wel vijf tot tien jaar in beslag nemen.”

Kaatee is van mening dat de commissie Van Traa destijds eenzijdige informatie heeft ingewonnen. “In het rapport van de commissie hebben vier criminologen geen feiten onderzocht, maar enkel gesprekken gevoerd met de politie en daarop hun conclusie gebaseerd. Terwijl de politie nooit met de ondernemers heeft gesproken, en dat hebben de criminologen ook niet gedaan.” Nelen beaamt dit. “Het klopt dat het rapport voornamelijk gebaseerd is op politiegetuigenissen, en dat er weinig of niet met ondernemers of buurtbewoners is gesproken. Er was destijds weinig tijd om het gebied te onderzoeken, en dit is inderdaad niet van binnenuit gebeurd. Dat gebeurt nu helaas nog steeds niet.”

SOHO

Diversiteit in het Wallengebied ziet Kaatee wél zitten. “Ze moeten er een